

พลัง 'มด'

ใน(ละคร)เมืองคาม

Young Society

• อิศรา พิทยานันท์

ขบวนการมดคู่โลก เป็นการ์ตูนที่เคยโด่งดังเมื่อหลายปีมาก่อน มันถูกสร้างมาจากความเชื่อในพลังเล็กๆ ที่สามารถเกี่ยวร้อยจนเกิดเป็นพลังที่ใหญ่ขึ้น และเมื่อรวมพลังกันสามารถพลิกเปลี่ยนโลกได้ ดังเช่นที่กลุ่มเยาวชนนักการละครรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคามในนาม 'ละครเมืองคาม' พยายามทำอยู่

"เทศกาลละครเมืองคาม" เกิดจากความคิดที่ต้องการรวบรวมนักการละครรุ่นใหม่ในจังหวัดมหาสารคามมาไว้ด้วยกัน โดย

นักการละครเหล่านี้ได้ผ่านการอบรมหลักสูตร 'ละครเพื่อการเปลี่ยนแปลง' จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และนำกระบวนการไปใช้ผลิตละครเร่ 1 เรื่องที่มีแก่นเรื่องมาจากประเด็นปัญหาในชุมชนเป็นไปตามหลักการของละครเพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่เน้นการพัฒนาความรู้หลุดจากกรอบเดิมๆ เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติใหม่ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิต

เทศกาลละครเมืองคาม อยู่ภายใต้โครงการเยาวชนนักการละครสะท้อนปัญหา ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) โครงการละครเพื่อการเปลี่ยนแปลงร่วมกับคณะวิทยาการสารสนเทศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการตั้งภาคีเครือข่ายด้านละครในจังหวัดมหาสารคามทั้งหมด 10 กลุ่ม จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย

มารวมตัวกัน ถือเป็นครั้งแรกที่เกิดเครือข่ายเยาวชนนักการละครขึ้น

ธีรวุฒิ ศรีมังคละ นักเรียนชั้นม.5 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม ตัวแทนจากกลุ่ม 'ชัคนะเชียงยืน' บอกว่า ละครเร่เป็นการเรียนรู้บนสภาพปัญหาเช่นเดียวกับกับโครงการที่เด็กนักเรียนได้ทำ ทักษะของละครเร่ย้ำเตือนให้ผู้แสดงกล้าแสดงออกมากขึ้น มีการฝึกคิดให้เป็นภาพที่ชัดเจน แต่การจะเห็นภาพต้องใช้กระบวนการกลุ่มเข้าช่วย ไม่ว่าจะเป็นการคิดประเด็น รวมถึงการแบ่งหน้าที่เพื่อที่จะสื่อสารเป็นคนแสดง เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจชัดเจนว่าสิ่งนั้นคืออะไร

ธีรวุฒิให้ความสนใจกับกระบวนการหนึ่งของละครเร่คือ การสร้างความเชื่อจินตนาการและสมาธิ รวมถึงหลักในการสร้าง 'รูปภาพ' โดย

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 145,530
Ad Rate: 1,500

Section: จุฬประกาย/เยาวชน

วันที่: ศุกร 28 กุมภาพันธ์ 2557

ปีที่: 27

ฉบับที่: 9290

Col.Inch: 106.72 Ad Value: 160,080

หน้า: 8(กลาง)

PRValue (x3): 480,240

ศิลป์: ลีลี

คอลัมน์: Yong Society: ละครเมืองคาม พลัง 'มด'ใน(ละคร)เมืองคาม

การจะได้มาซึ่ง 5 ภาพนั้นต้องมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ได้แก่ ภาพที่ 1 คือ ภาพของจุดเริ่มต้นของละคร ภาพที่ 2 คือ ความขัดแย้งของเรื่องหรือปมของเรื่อง ภาพที่ 3 คือ ผลที่เกิดขึ้น ภาพที่ 4 คือ วิธีการแก้ไข ซึ่งเปรียบได้กับการแนะนำกลุ่มเป้าหมายให้มีพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และสุดท้ายคือภาพที่ 5 ได้แก่ ภาพฝัน

ที่อยากจะให้เกิดขึ้น เป็นความหวังสูงสุดหรือผลที่คาดว่าจะได้รับ

ส่วน อินทราชัย มาสม นักเรียนปวช. ปี 2 จากวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ตัวแทนกลุ่ม 'แมวดำ' เล่าถึงเบื้องหลังละคร

เรื่อง 'เลือดสีเดียวกัน' ว่า ทางกลุ่มฯ ได้เลือกประเด็นปัญหาการติกันของนักเรียนสายอาชีพ ผ่านโครงเรื่องของการสู้คดีอย่างโดเรม่อน โดยตั้งคำถามไปยังนักเรียนนักเลงว่า การติกันเป็นผลดีสำหรับใคร? และทำไมต้องติกัน?

"การได้มาแสดงในเทศกาลละครเมืองคามก็ทำให้เรามั่นใจในการแสดงมากขึ้น แล้วก็ได้เห็นว่า คนที่สนใจละครนั้นมีไม่น้อย" อินทราชัยบอก

ดร.ฤทธิไกร ไชยงาม อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตัวแทนเครือข่ายครูสอนดีจังหวัดมหาสารคาม มองว่า การจัดเทศกาลละครเมืองคามถือเป็นขั้นตอนสะท้อนผลการเรียนรู้ของทั้งตนเองและนำเสนอสาระสู่ผู้อื่นและชุมชน พร้อมยกตัวอย่างละครเรื่อง "วิถีชีวิตอินทรีวัย" ซึ่งทีมงานคือนักเรียนกลุ่มอักษะเชียงยืนได้ลงศึกษาปัญหาจริงในพื้นที่ชุมชนบ้านแบกเรื่องการทำเกษตรตามพันธะสัญญาที่ใช้สารเคมีมาหลายปี พวกเขาพยายามพิสูจน์สมมติฐานต่างๆ ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ผ่านการเรียนรู้

ด้วยโครงการ (PBL) มีการนำดินไปตรวจสภาพ ตรวจสอบเลือดของชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ หรือเกษตรกรอำเภอ รวมถึงการทดลองเปรียบเทียบการออกของเมล็ดพันธุ์จากบริษัทด้วยโครงการแบบทดลองของพวกเขาเอง ฯลฯ กิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติ ลองผิดลองถูกกับปัญหาจริงสถานที่จริงแบบนี้ ทำให้ทักษะด้านการเรียนรู้ของพวกเขาพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการชวนลูกหลานบ้านแบกมาเป็นน้องใหม่ในที่มเพื่อแก้ปัญหาด้วยใจอาสา

นอกจากนี้ ดร.ฤทธิไกรมองว่า ส่วนสำคัญประการหนึ่งคือ 'ครูเพื่อศิษย์' ที่รู้วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อย

"ไม่เช่นนั้น โอกาสที่เด็กๆ จะตกลงไปใน 'ร่องน้ำเน่า' ผมหมายถึงละครน้ำเน่า ที่มักจะเกิดจากการนั่งคิดเอา แม้มบทจะดี เรื่องราวดีอย่างไร แต่เด็กๆ จะได้เฉพาะทักษะการนำเสนอ แล้วเราก็จะได้แต่เด็กที่อยากเป็น

ดารา นักแสดง แทนที่จะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตของพวกเขา" ดร.ฤทธิไกร

ขณะที่ พิษณุกรักษ์ ปิตาทะสังข์ อาจารย์ประจำสาขาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรียกร้องสำคัญของงานเทศกาลละครเมืองคาม กล่าวว่า เทศกาลครั้งนี้เป็นเสมือนการเปิดเวทีให้กับการละครรุ่นใหม่ได้โชว์ผลงานด้านละคร หลังจากที่แต่ละกลุ่มได้แยกย้ายไปผลิตงานละครจำนวน 10 เรื่อง อีกทั้ง เป็นการรวบรวมผู้สนใจงานละครให้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านละครและการทำงานด้านเยาวชนเพื่อสร้างเครือข่ายให้มั่นคงต่อไป

"คงมีโอกาสไม่บ่อยนักที่เราจะเห็นนักการละครรุ่นใหม่ได้รวมตัวกัน และนำเสนอประเด็นที่พวกเขากำลังสนใจ ผ่านรูปแบบการนำเสนอแบบละคร ในวันที่เราจึงได้เห็นว่ามีปัญหาอะไรบ้างที่เยาวชนของมหาสารคามกำลังเผชิญอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการท้องในวัยเรียน การหลงไหลอุปกรณ์สื่อสาร ปัญหาสารเคมีในอาหาร ตลอดจนปัญหาการยกพวกตีกัน งานเทศกาลจึงเป็นเหมือนวันรวมตัวเพื่อตะโกนบอกสังคมว่าพวกเขาคิดอย่างไร" อ.พิษณุกรักษ์ กล่าว

ด้าน พุทธิส พหลกุลบุตร จากมูลนิธิสื่อชาวบ้าน มะขามป้อม กล่าวว่า บทบาทของละครไม่ได้เป็นแค่การแสดงเพื่อความบันเทิง แต่ยังสามารถหยิบเอาปัญหาใกล้ตัวของชุมชนมาบอกเล่าได้ แนวคิดนี้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องประยุกต์องค์ความรู้ให้สอดคล้องการทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยละครสามารถเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้อย่างดี เพราะมีกระบวนการที่ดึงความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเกิดขึ้นของเทศกาลละครเมืองคามจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่คนรุ่นใหม่ได้ใช้เวทีในการแสดงออกทางความคิด ผ่านรูปแบบของการเล่นละคร 10 เรื่อง ที่บอกเล่าปัญหาของตนเอง และปัญหานั้นอาจจะเป็นปัญหาที่ผู้ใหญ่ต้องหันกลับมาตระหนักเช่นกัน